

MIĘDZYNARODOWY DZIEŃ PRAW DZIECKA

Konwencja o Prawach Dziecka, zwana Światową Konstytucją Praw Dziecka, została uchwalona została przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych 20 listopada 1989 r. Co warto podkreślić – inicjatorką tego dokumentu była Polska. Inspiracją dla twórców projektu (prawników z Państwowej Akademii Nauk) była myśl Janusza Korczaka, który jako pierwszy nawoływał do podmiotowego traktowanie dziecka.

Sejm Rzeczypospolitej Polskiej podczas głosowań na 79. posiedzeniu, ustanowił dzień 20 listopada Ogólnopolskim Dniem Praw Dziecka, który ma przypominać szczególną rolę Polski – inicjatora uchwalenia Konwencji – w tworzeniu światowego systemu ochrony praw dziecka.

Choć wiele się zmieniło w Polsce w podejściu do dzieci przez ostatnie sto lat, to wciąż prawa dziecka nie są w pełni respektowane, a wiele osób uzależnia respektowanie praw od wypełniania przez dzieci obowiązków. Wciąż pokutuje przekonanie, że dzieci nie są jeszcze pełnoprawnymi ludźmi i dlatego prawa człowieka im w pełni nie przynależą. Jest wprost przeciwnie!

GŁÓWNE AKTY PRAWNE MÓWIĄCE O PRAWACH DZIECKA:

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. uchwalona przez Zgromadzenie Narodowe w dniu 2 kwietnia 1997 r., przyjęta przez Naród w referendum konstytucyjnym w dniu 25 maja 1997 r., podpisana przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 16 lipca 1997 r. (Dz.U. 1997 nr 78 poz. 483)

Konwencja o Prawach Dziecka przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 r. (Dz.U. 1991 nr 120 poz. 526)

Europejska Konwencja o wykonywaniu praw dzieci, sporządzona w Strasburgu dnia 25 stycznia 1996 r. (Dz.U. 2000 nr 107 poz. 1128)

Ustawa z dnia 6 stycznia 2000 r. o Rzeczniku Praw Dziecka. (Dz.U. 2000 nr 6 poz. 69)

PRAWA DZIECKA:

Każdemu dziecku przysługują prawa dziecka tak jak każdemu dorosłemu przysługują prawa człowieka. Praw tych nikt nie może dziecko pozbawić. O tym, jak ważne są w naszym kraju prawa dziecka świadczy również fakt, iż zostały one uwzględnione w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Zarówno rodzice, opiekunowie prawni jak i nauczyciele powinni mieć świadomość, że prawa dziecka nie kolidują z prawami dorosłych, lecz się uzupełniają.

◆ Prawa osobiste

prawo do życia i rozwoju,

prawo do tożsamości (nazwisko, imię, obywatelstwo, wiedza o własnym pochodzeniu),

prawo do wolności, godności, szacunku, nietykalności osobistej,
prawo do swobody myśli, sumienia i wyznania,
prawo do wyrażania własnych poglądów i występowania w sprawach dziecka dotyczących, w postępowaniu administracyjnym i sądowym,
prawo do wychowywania w rodzinie i kontaktów z rodzicami w przypadku rozłączenia z nimi,
prawo do wolności od przemocy fizycznej i psychicznej,
prawo nierekrutowania do wojska poniżej 15 roku życia.

◆ Prawa socjalne

prawo do odpowiedniego standardu życia,
prawo do ochrony zdrowia,
prawo do zabezpieczenia socjalnego,
prawo do wypoczynku i czasu wolnego.

◆ Prawa kulturalne

prawo do nauki (bezpłatnej i obowiązkowej w zakresie szkoły podstawowej),
prawo do korzystania z dóbr kultury,
prawo do informacji,
prawo do znajomości swoich praw.

DZIECKO W POSTĘPOWANIU KARNYM:

PRZESŁUCHANIE DZIECKA:

Dyrektywy, zawierające wymogi dotyczące czynności dowodowych z udziałem małoletniego pokrzywdzonego, wskazują, by:

przesłuchania pokrzywdzonych dzieci odbywały się bez nieuzasadnionej zwłoki po zgłoszeniu faktów właściwym organom;

przesłuchania pokrzywdzonych dzieci odbywały się, w razie potrzeby, w pomieszczeniach specjalnie zaprojektowanych lub przystosowanych do tego celu;

przesłuchania pokrzywdzonych dzieci prowadzone były przez specjalistów, odpowiednio przeszkolonych do tego celu lub z ich udziałem;

wszystkie przesłuchania dziecka prowadziła, stosownie do sytuacji i możliwości, ta sama osoba;
liczba przesłuchań była jak najbardziej ograniczona i by były one przeprowadzane tylko w tych przypadkach, gdy jest to absolutnie niezbędne do celów postępowania przygotowawczego lub sądowego;

pokrzywdzonemu dziecku mógł towarzyszyć jego przedstawiciel prawny lub, w odpowiednich przypadkach, wybrana przez nie osoba dorosła, o ile nie podjęto odmiennej umotywowanej decyzji

w odniesieniu do tej osoby;

wszystkie przesłuchania pokrzywdzonego dziecka lub w odpowiednich przypadkach dziecka występującego w roli świadka mogły być rejestrowane audiowizualnie i by te zarejestrowane przesłuchania mogły zostać wykorzystane jako dowód w postępowaniu sądowym przed sadem karnym, zgodnie z regułami przewidzianymi w prawie;

w postępowaniu przed sądem można było zarządzić, aby rozprawa odbyła się udziału publiczności;

pokrzywdzone dziecko mogło być przesłuchane w sali sądowej nie będąc tam fizycznie obecne, w szczególności dzięki wykorzystaniu odpowiednich technologii komunikacyjnych;

(Dyrektywa 2011/93/UE z dnia 13 grudnia 2011 r.)

PRZYDATNE STRONY I TELEFONY:

 Rzecznik Praw Dziecka - www.brpd.gov.pl

 Telefon zaufania dla dzieci i młodzieży - www.116111.pl